

jmou o nové právní problémy a o nové předpisy; s nimi se neúnavně seznamoval a přispíval k jejich výkladu a propagaci. Teprve v posledních letech mu zhoršené zdraví nedovoluje pokračovat v tom rozsahu, na nějž byl zvyklý on i jeho okolí, ale pan dr. Vích si přesto udržuje alespoň občasnou výpomocí pedagogickou kondici a kontakt se školou.

Formativní životní zkušenosti dr. Vícha je nepochybně jeho zatčení gestapem a pobyt v lágru. Někteří z jeho kamarádů akcí gestapa v listopadu 1939 nebo věznění nepřežili. Dr. Vích jednou vzpomínal na slova Vítu Dvořáka, kamaráda z koncentráku, jenž útrapy vězení nepřežil: „Vidiš, Honzo, tady máš příklad, kam vede pohrdání lidskými ideály. Jak málo stačí a z lidí jsou zase divoši. Člověk snadno zapomíná a je to smutné – musí se asi přímo zúčastnit katastrofy, aby pochopil její význam; jen ti, co byli zasaženi tragédií, cítí její důležitost a jen málo lidí se zajímá o abstraktní krásu nebo spravedlnost...“ Tato zkušenost jistě vtiskla našemu jubilantovi mimořádnou moudrost, filozofický životní nadhled a nepochybně ovlivnila jeho hodnotovou orientaci; nemožná se neprojevit na jeho vzácném charakteru. Celý život po osvobození působil dr. Vích jako funkcionář odbojářských organizací, nezištně pomáhal a stále pomáhá svým kolegům – odbojářům s řešením právních problémů, stal se jejich neformálním „ombudsmanem“. Dodneška navštěvuje akce Jednoty českých právníků, jež mu v r. 2008 udělila vysoké vyznamenání – stříbrnou medaili Antonína rytíře Randy.

Jako bývalý žák pana dr. Vícha vím, jak jej studenti měli a mají rádi nejen pro jeho odbornost a pedagogické zaujetí, ale především pro jeho prostou lidskou upravednost, vztahovost, laskavost, a doslova otcovský přístup k nim. Jako jeho pozdější kolega na katedře jsem pak tyto jeho vlastnosti mohl dále obdivovat a dát se jimi inspirovat. Pan dr. Vích má rád lidi, a lidé mají rádi jeho.

Milý pane doktore, dovoluji si srdečně Vám k Vašemu jubileu poblahopřát a poděkovat Vám za Vaši práci jménem všech Vašich přátel.

J. BEJČEK

Ohlédnutí za Františkem Tenčíkem

V červnu si připomeneme 35. výročí úmrtí Františka Tenčíka, autoritativní osobnosti, která se podílela na utváření mnoha kulturních oblastí, především literatury pro děti a mládež.

František Tenčík se narodil 24. října roku 1912 ve Vídni. Jeho jméno je však spojeno s moravským prostředím, kde vyrůstal od svých sedmi let. Po vystudování brněnské reálky a abiturientského kurzu při učitelském ústavu se věnoval pedagogické činnosti a v roce 1938 začal spolupracovat s brněnským rozhlasem. Vysokoškolské vzdělání získal na Palackého univerzitě v Olomouci, kde současně působil jako externí učitel literatury pro mládež. Učitelské povolání neopouští ani v následujících letech; roku 1955 nastoupil jako odborný asistent na Vyšší pedagogickou školu v Brně a v roce 1960 přešel na Filozofickou fakultu Univerzity J. E. Purkyně. Pod vedením profesora Josefa Hrabáka úspěšně obhájil dizertační práci *Četba mládeže v počátcích obrození (1962)* a roku 1964 se stal docentem.

K hlubšímu poznání tvorby pro děti a mládež vedlo F. Tenčíka jeho působení v kulturním životě. Roku 1937 inicioval vznik *Kruhu přátel literatury pro mládež*, pozdějšího *Sdružení pro výchovu mládeže literaturou a uměním*, jemuž v letech 1940 až 1948 předsedal. V období od roku 1946 do roku 1954 stál v čele estetického odboru brněnské pobočky *Zemského výtěžného ústavu pedagogického*, o jejíž vybudování se zasloužil. Krátce nato (1954-1955) byl zvolen tajemníkem brněnské pobočky *Svazu československých spisovatelů*. Ve svých dvaceti šesti letech vstoupil do *Skupiny brněnských*, v níž v letech 1940-1941 zastával funkci vůdčího teoretika a kritika. Spolu s dalšími členy této skupiny se staví proti tehdejšímu hodnocení dětské literatury, utvářejí nový kritický pohled na soudobou produkci. Literární díla pro děti a mládež posuzují na základě jejich umělecké hodnoty a estetické působivosti, nikoliv podle výchovných a utilitaristických aspektů. Stati odsuzující tradiční měřítka relevantní pro

hodnocení dětské literatury a zdůrazňující nový přístup k ní shromáždili příslušníci organizace roku 1940 do sborníku *Literatura pro mládež*.

Významným způsobem zasáhl František Tenčík nejen do oblasti literární kritiky a historie, ale i teorie literatury pro mládež. Vnímá ji jako plnohodnotnou, avšak pro svá specifika zvláštní oblast literatury národní. Velkou pozornost věnoval též tvorbě J. V. Plevy. Výsledkem dlouhodobého zkoumání měla být monografie, jež by Plevu představila v celistvosti jeho tvorby pro děti i dospělé. Zamýšlenou práci však Tenčík nestihl za svého života publikovat, její vydání se uskutečnilo až roku 1979 zásluhou literárního historika a kritika Pavla Pešty.

Umění pro mládež se snažil František Tenčík vnímat komplexně, nesoustředil se proto pouze na rovinu literární, ale zkoumal rovněž oblast divadelní, filmovou a rozhlasovou. K problematice daných okruhů se vyjadřoval ve svých studiích, jimiž přispíval do tehdejších významných periodik (*Úhoru, Rovnosti, Hosta do domu, České literatury, Nového života* atd.). Svými příspěvky nejednou obohatil stránky *Štěpnice*, kritické revue tvorby pro děti a mládež, a na ni navazujícího *Zlatého máje*, který v letech 1961 až 1963 redigoval. Tenčíkův zájem o loutkový film dokládá jeho monografická práce *Hermína Týrlová* (1964).

Tvorbě pro děti a mládež se František Tenčík věnoval nejen z hlediska teoretického, ale i praktického. Podílel se na utváření čítanek a učebnic, pořádal výběry z děl významných českých autorů piščíků pro mládež (K. J. Erbena, J. Kozíška, M. Majerové, M. J. Sychry, J. Tomečka a dalších) a sám napsal několik beletristických knih, z nichž největší oblibu si u malých čtenářů získaly drobné příběhy *Ivánek* (1954) a *Barevná svítidla* (1959) a próza ze života starších dětí *Chlapec v bílém svetru* (1971). Ve spolupráci s televizí a rozhlasem působil jako autor televizních dramatizací, pásem, filmových scénářů a rozhlasových her. Do oblasti divadelní pak zasáhl jako dramaturg a režisér scén pro děti.

Široká působnost Františka Tenčíka v oblasti umělecké tvorby pro děti je skutečně pozoruhodná, svou tvůrčí a především

badatelskou činností inspiroval řadu svých nástupců nejen mezi učiteli naší univerzity.

L. MARKOVA

Před třiceti lety odešel profesor František Jordán

Dne 2. 6. 2009 uplyne třicet let ode dne, kdy řady akademické obce brněnské univerzity opustil prof. PhDr. František Jordán, CSc. (21. 10. 1921 – 2. 6. 1979), profesor československých dějin a vedoucí tehdejší katedry historie a archivnictví Filozofické fakulty. Přestože se v důsledku válečného strádání netěšil pevnému zdraví a dlouhodobě trpěl anginou pectoris, odešel velmi nečekaně a náhle ve věku nedožitých padesáti osmi let. V jeho osobě tehdy opustila akademickou obec jedna z významných osobností té generace, která v desetiletích po r. 1948 výrazně spoluvytvářela profil brněnské filozofické fakulty a hlavně její historické obce. Jeho životní a profesní dráha probíhala ve složitě době poznamenané pohrůbými událostmi a úživými poměry, počínaje koncem první republiky, Mnichovem, nacistickou okupací, totálním nasazením, odbojem a konče poválečným oblením komunistickou ideologií a složitým osobním vyrovnáváním se s realitou reálného socialismu. V případě F. Jordána byly tyto životní zážitky o to intenzivnější, že po maturitě na strážnickém gymnáziu r. 1941 a po nástupu do tovární výroby byl totálně nasazen na nucené práce do rakouského Kapfenbergu, odkud posléze utekl a aktivně se jako partyzán zapojil do protinacistického odboje na území bývalé Jugoslávie. Po válce studoval na Filozofické fakultě v Brně obor historii a bohemistiku u profesorů Macůrka, Urbánka, Holinky, Šebánka, Trávníčka, Grundta, Kellnera ad. Po promociích r. 1950 a krátkém zaměstnání v nakladatelství Rovnost, kde působil jako odpovědný redaktor, nastoupil r. 1951 na Filozofické fakultě dráhu vysokoškolského učitele. Brzy se na ni uplatnil jako schopný akademický pracovník a erudovaný historik. Od r. 1959 po dvacet let vedl katedru historie a archivnictví a byl členem Vědecké rady FF, v letech 1960–1962 byl též jejím proděkanem a r. 1969 byl zvolen i děka-